

В Б Р О Я
четете

24 май на хълма
„Сечени“

5 г. Българско
училище за
роден език

Новини от
провинцията

За историята на ДБУ

По някои въпроси за историческите корени на Българското градинарство в Унгария.

Стара е славата на скромния, работлив до безграничност, тих и пестелив български градинар, на който се удивляват всички в страните, където той упражнява своята професия. Българските градинари в Унгария! Какви са те? Какво е това явление в Европа, където навсякъде първенството в градинарската професия се води от българите? И защо те, а не синовете на някой друг народ? Каква е тайната на техните успехи? Много въпросителни оставят след себе си българските градинари навсякъде по света. Откъде са произлезли тези хора, че и днес в много страни в света биха се гордели да имат такива скромни, трудолюбиви и пестеливи селяни. Какви и кои са тези дипломати без дипломатически паспорти, които са разпространили славата на България преди тя да се е оформила отново след освобождението като държава в Европа. Със сигурност можем да кажем, че след тях българската дипломация никога не е имала такива успехи по света. Въпроси, на които получаваме отговор само ако надникнем в далечното минало на един изстрадал народ, в политическите и социални процеси, които са създали българският градинар-емигрант. Градинарството е толкова старо, колкото е старата човешката култура и цивилизация. За българите градинари обикновено се счита, че са пренесли този занаят някъде от Азия, от поречието на Тигър и Ефрат или оттам, където е останала като много, много далечно ехо от древната цивилизация на Шумер. Така ли е в действителност?

Безспорен е фактът, че обществени, стопанските и политически придобивки са дошли от далечните векове на стария свят, но с течение на времето те са били усъвършенствани и доразвити, за да стигнат до нас в сегашният си вид.

За илюстрация нека споменем, че археологическите разкопки в Египет ни показват, че в древността на особена почит е била тиквата, тъй като нейните изображения се срещат под формата на рисунки 3000 години преди Христа.

По-късно Хипократ говори за тиквите и пъпешите, Херодот съобщава, че работниците строители на Хеопсовата пирамида – около 3100 години преди Христа са изяли огромни количества ряпа, чесън и лук.

Библията ни съобщава, че евреите са познавали краставиците, а по време на пасхалните празници са консумирали много хрян.

Публий Вергилий, автор на Ениада, отбелязва, че чесънът се считал за свещена храна – употребявал се при клетва, а краставиците пък били любимото ядене на император Тибериус и неговите градинари били принуждавани да ги отглеждат като ранна форсирана култура.

Библията също ни дава информация за състоянието на градинарството в предбиблейско и библейско време. В първа книга Моисеева, в Битие в 25/34 се посочва: "Тогаво Яков даде на Исова хляб и гозба от леща и той яде и пи", а в Битие 9/20 се казва "Ной почна да обработва земята и насади лозе". По нататък в книга Моисеева – Числа 11/5 роптаещите против Мойсей казват: "помним рибата, която ядохме даром в Египет, краставиците, и пъпешите, и лука, и празя, и чесъна."

Зелето, което е също много стар зеленчук, е служило за храна на франките и номадите и е пренесено от запад на изток.

Исторически е доказано, че в дълбока древност в района на Памир старите българи са водили уседнал живот на земеделци, градинари и занаятчии. От тях е останало в употреба названието – Булгар – на един вид пипер в днешен Кюрдистан.

Много по-късно като проследим историята на славянството, ще констатираме, че най-известна от всички зеленчуци в Русия е била ряпата.

Голямо развитие градинарството получава, когато е прието християнството като официална религия в Римската империя. Налагало се е да се яде постна храна по цели дни, вследствие на което зеленчуците са придобили широко разпространение.

Тъй като Тракия е била римска провинция и там както в цялата римска империя е било разпространено градинарството, особено около местата, където са били разположени римските гарнизони и по-големите градове. В историческата енциклопедия "Светът след Исус" на Габеров се посочва, че в римското общество "сред бедните най-много се е използвал чесън, кромид лук, а също зеле, салатата, слез /"Тревисто растение по буренливи места, край пътища и огради, с ниско полегнало стъбло и едри червени плодове" – Български тълковен речник/, киселец, репички и сладка ряпа, моркови и различни шушулковни растения, грах, леща.

Това търсене на повече зеленчуци неминуемо е налагало създаването на отделна професия, която да се занимава с тяхното отглеждане. А от историята е известно, че тракийците са имали бог на име Герой, който се е считал за покровител на земеделието и градинарството.

Селекционирането на употребяваните зеленчуци ставало векове наред, тръгнало от далечната българска прародина в подножието на Памир и

Хиндокуш и от Месопотамия, докато стигнат до нас в сегашният си доброкачествен вид.

Общоприето е мнението, че българските градинари са само много практичен и активен български елемент в европейското селскостопанско общество.

Този въпрос има по-далечен исторически корен. В историческата наука погрешно се пише за българите, че са степен чергарски народ, Исторически е доказано, че древната прародина на българите се е намирала в подножието на Памир и Хиндокуш. Там според индийски и арабски източници още стотици години преди Христа се намирала страната Балх или Балхара, прародината на древните българи. За тази страна древните автори пишат, че била известна с отлично организираното си земеделие, основано на добре развита поливна система. От езика на тези древни българи от старата Балхара в нашият език са останали много древни думи, каквато е например думата ВАДА, която е в употреба и днес в градинарската практика. Затова по пътя на преселването на древните българи към Европа в много страни са останали български имена на различни зеленчуци и земеделски продукти. По-късно, след преселването си в района на Кавказ и след това на Балканите древните българи пренасят със себе си и своите земеделско-градинарски умения, своята поливна техника и своето изключително трудолюбие при обработката на земята. В тази връзка е вече разбираема българската техника на поливане в зеленчукопроизводството, която е пренесена от трудолюбивите българи земеделци от далечната страна Балхара в подножието на Хималаите до пределите на Дунавска България, откъдето заедно с градинарите навлиза на територията на европейските страни като Унгария и Австрия. В това отношение българите се изявяват като преносители на умения от една древна култура, която е съществувала в нашата стара прародина известна с името Балхара, а след завладяването и от Александър Македонски носи в гръцките и

латински източници името Бактрия. Тежките условия на живот, на които били подложени българите през турското робство ги накарали да се обърнат отново към своите вековни традиции на оползотворяване на земята, чрез добре организирана поливна техника, които са останали едва ли не като биологични наследствени елементи в тяхното съществуване.

Знае се, че българският народ е бил под турско робство в продължение на цели пет века.

Зараждането на българското градинарство и на българската градинарско-гурбетчийска прослойка се крие в социално-икономическото развитие на турската феодална държава, която със своята експлоататорска робска политика е принудила трудолюбивите български селяни да търсят материално спасение в този труден занаят. Успехът и напредъкът в сложния и разнообразен градинарски занаят във всичките му разклонения – зеленчукопроизводство, овощарство, лозарство, цветарство и пр. е резултат на натрупания многогодишен опит и неговото усъвършенстване, предавани от баща на син сред българските селяни, поколения наред.

В османската империя турците предпочитали по-леките занаяти, като кафеджийство, бръснарство, поправка на оръжие и др. И затова българите били изтикани на периферията, в най-трудоемката професия с нейните безбройни рискове свързани с природните бедствия, растителни болести и др.

Османските завоеватели, които били изключително слабо развити в общественото си устройство, всъщност били номадски, азиатски маси – оказали брутално задържащо въздействие върху по-нататъшното обществено развитие на поробения български народ.

Самите завоевателни методи на османците доказвали тяхното ниско културно ниво и примитивност. На балканите турците се проявяват само като консуматори, а не създатели на ценности. Първият прилаган от тях метод в завзетите територии бил унищожението, защото никой поне малко образован

завоевател не се стремил да унищожи градовете, които завладявал, за да ги строи после отново. Другият варварски метод бил отвличането на населението – българите били отвличани като животни и на тяхно място докарвани номадски мюсюлмански маси от Мала Азия. Тази насилствена миграция оказала пагубно влияние върху икономиката на цялата българска територия.

Третирането на завладяното население като роби, било традиционна норма на мюсюлманското духовно право – шерията, която счита завладяното население като плячка, защото турците, бидейки по същество скитнически войнстващ народ, по време на кратките прекъсвания на военните действия не се залавяли за трудова дейност – земеделие, скотовъдство и други занятия, а чакали новата война, в която могат да грабят и да живеят от награбеното.

По такъв начин, чрез своят непроизводителен манталитет, своят коренно различен начин на живот, османските завоеватели до края на своето присъствие в Европа си остават чужд, паратизиращ елемент в България и на европейския континент въобще.

Ръководейки се от примитивния принцип – Никоя глава по-високо от нашата!, завоевателите планомерно унищожавали елита на българите, тяхната ръководна прослойка и ръководното духовенство на православната църква, като предали българското православие в ръцете на гръцката духовна върхушка. Подчиняването на българите-християни на гръцката патриаршия, с нейните асимилаторски стремежи за погърчване, задържало културното развитие на българите, поставят ги под духовно робство и довели до пълната им изолация от останалия християнски свят и като следствие на двойното – икономическо и духовно заробване, българската нация постепенно изгубила своето културно предимство натрупано през средновековието.

(Продължава в следващия брой)

Георги Иринков
бивш председател на ДБУ

Празник на хълма

На 24 май, в неделя, българите в Унгария и тази година традиционно се събраха на хълма Сечени, за да отпразнуват деня на Кирил и Методий, на славянското четмо и

писмо и на българската култура. И тази година проявата бе съвместно организирана от Дружеството на

българите в Унгария, Българското републиканско самоуправление и Столичното българско самоуправление. Българи от Печ, Мишколц, Фелшьожолца и Дебрецен пристигнаха със специални автобуси, организирани от Българското републиканско самоуправление. Насъбралата се публика бе приветствана от посланик Димитър Икономов, а отец Стефан Мамаков благослови празника. Богатата програма бе насочена към всички възрасти и интереси – представиха се децата от Българското училище за роден език и Българската дветеична детска градина, от Неделната детска градина, както и от Българското училище „Христо Ботев“. След това последва богата фолклорна програма с участието на Янтра и Росица, Мартеница, Зорница, а на края Клуб „Хоро“ от Смолян изнесе едночасова програма. Целодневното тържество събра изключително много хора, за което – освен богатата програма – допринесе и хубавото време. Празникът бе осъществен с подкрепата на Фонда за национални и етнически малцинства в Унгария, както и на българските самоуправления в II, IV, VIII, XIX, XIV, XX и XXIII столичен район и в Дунахараста и Сигетхалом.

Ünnep a hegyen

Május 24-én, vasárnap a magyarországi bolgárok idén is a Széchenyi-hegyen ünnepelték a szláv írásbeliség és a bolgár kultúra napját. Ez a nap magyarországi bolgárok legnagyobb ünnepe, sokan egész évben csak erre a rendezvényre jönnek el, így itt általában rég nem látott barátok és ismerősök találkoznak egymással. Az ünnepséget idén is közösen rendezte meg a Magyarországi Bolgárok Egyesülete, a Bolgár Országos Önkormányzat és a Fővárosi Bolgár Önkormányzat. Pécsről, Miskolcra, Felsőzsolcáról és Debrecenből a bolgárok a BOÖ által szervezett buszokkal érkeztek.

Szefan Mamakov atya áldása és Dimiter Ikonov nagykövét köszöntője után a gazdag programban felléptek a Bolgár Kétnyelvű Nemzetiségi Óvodába és a vasárnapi óvodába járó gyerekek, a Bolgár Nyelvtanító Kisebbségi Iskola és a Hriszto Botev Bolgár-Magyar Általános Iskola és Gimnázium tanulói, majd a folklór sorban a Jantra, a Roszica, a Martenica és a

Zornica táncegyüttes és a szmoljani Klub Horo táncosainak előadását élvezhették a megjelentek.

Az egész napos ünnepségre nagyon sokan eljöttek, amihez a gazdag műsoron kívül a jó idő is hozzájárult.

A rendezvény a Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány, a II, a IV, a VIII, a XIV, a XX és a XXIII, kerületi, valamint a Dunaharaszti és a Szigethalmi Bolgár Kisebbségi Önkormányzat támogatásával valósult meg.

Венци пред паметника на Ботев

На 2 юни, точно в 11 часа, пред паметника на Христо Ботев в двора на Българския културен дом представителите на институции и обществени организации отдадоха с едноминутно мълчание почит на загиналите за българската свобода под камбанния звън, който се носеше от Българския православен храм „Св. св. Кирил и Методий“. Николай Велков, заместник-председател на Дружеството на българите в Унгария напомни за важноста на момента и прикани присъстващите да поднесат своите венци пред бюста на големия български поет и революционер Христо Ботев.

Венци бяха поднесени от името на Дружеството на българите в Унгария, Българското републиканско самоуправление, Българоунгарското средно езиково училище „Христо Ботев“ и Българското училище за роден език.

Пред паметника на кирил и методий

Българските институции в Унгария редовно поднасят венци пред паметника на Кирил и Методий в Залавар по случай Деня на славянската писменост и българската култура.

Най-напред в църквата в Залавар се състоя празнична служба, след което местната общественост и гостите се отправиха към паметника на Кирил и Методий. Учениците от местното училище

„Кирил и Методий“ изпълниха химна „Върви, народе възродени“, след което почитта си към делото засвидетелствата български обществени организации и институции. Тази година на церемонията присъстваха и членовете на Клуба на пенсионера.

Koszorúzás Zalaváron

A magyarországi bolgár intézmények a szláv írásbeliség és a bolgár kultúra napja alkalmából minden évben elhelyezik koszorúikat a zalavári Cirill és Metód szobornál.

A zalavári templomban tartott ünnepi istentisztelet után a helyiek és a vendégek elindultak Cirill és Metód emlékművéhez, ahol a zalavári Cirill és Metód Általános Iskola tanulói bolgár nyelven elénekelték Cirill és Metód himnuszát, majd az egybegyűltek lerótták kegyeletüket a szent testvérpár előtt. Az idei évben az MBE mellett működő Nyugdíjasklub tagjai is részt vettek az ünnepségen.

Koszorúzás

Június 2-án pontban 11 órakor megszólaltak a Szent Cirill és Szent Metód Bolgár Ortodox Templom harangjai, és a magyarországi bolgárok intézményei és szervezetei egy perces néma főhajtással rótták le tiszteletüket a bolgár szabadságért elesettek előtt, majd a Magyarországi Bolgárok Egyesülete, a Bolgár Országos Önkormányzat, a Hriszto Botev Bolgár-Magyar Általános Iskola és Gimnázium, valamint a Bolgár Nyelvtanító Kisebbségi Iskola képviselői elhelyezték koszorúikat Hriszto Botev emlékművénél.

Ден на детето

Провеждан с малки прекъсвания почти ежегодно в църковния двор тазгодишният празник отново доказа, че родителите с удоволствие водят своите деца в неделния ден. За това роля има и функциониращата от повече от година Неделна детска градина.

На 7 юни в двора на Българския православен храм се състоя Ден на детето. Той бе организиран с материалната и организационна подкрепа на Българското републиканско Дружество на българите в Унга-

рия, Фондация Про скола булгарика и Българското самоуправление в XV район на Будапеща.

Денят започна слънчев и насъбралите се близо 20 деца и техните родители бързо се включиха в игрите, организирани от двете детски учителки Красимира Виденова и Цанка Маринова. Във веселите състезания участваха най-малките, които играха с балони, люляха се на люлки. Всеки можеше да изрисува лицето си с интересна пеперуда, човек-паяк, кученце или каквото

друго си хареса от богатия избор, който предлагаше Петя Маринова. За изморените и ожаднелите имаше козунак, какао и разхладителни напитки, а незабравими детски песни озвучаваха двора.

Дъждът търпеливо изчака празникът да свърши и се изля, едва когато повечето от гостите си бяха тръгнали. На някои все още им предстоеше да отидат да гласуват за Европейски парламент било пред унгарските урни по райони, било пред българската урна в сградата на посолството.

Елада Пиньо в Мерлин

На 3 юни в театър Мерлин Малко театро представи най-новия си спектакъл „Елада Пиньо и времето“ с участието на Габриела Хаджикостова и Николай Иванов. За него Габриела Хаджикостова получи наградата за най-добра женска роля на Срещата на малцинствените театри през февруари тази година. Представлението бе осъществено със съдействието на Българското самоуправление в V район на Будапеща с председател Драгета Белошинова.

Gyereknap

Az idén is a templom kertjében megrendezett gyereknap ismét bebizonyította, hogy a szülők szívesen hozzák el ide a gyerekeiket vasárnap, amiben nagy szerepe van a Vasárnapi Óvodának.

Június 7-én a napsütéses időben közel 20 gyerek jött el a gyereknapra, akiket gazdag program várt. Kraszimira Videnoza és Canka Marinova óvónők különböző játékokkal várták őket, Marinova Petja pedig kifestette a gyerekek arcát. Aki megszomjazott vagy

megéhezett, fogyaszthatott a kitett kakaóból, üdítőkből és kalácsból.

Elada Pinjo a Merlinben

Június 3-án a Malko Teatro a Merlin Színházban mutatta be Elada Pinjo és az idő című darabját Hadzsi-kosztova Gabriella és Nikolaj Ivanov előadásában. Hadzsi-kosztova Gabriella ezért a szerepért a legjobb női főszereplőnek járó díjat kapta az idei Nemzetiségi Színházi Fesztiválon. Az előadást az V. kerületi Bolgár Kisebbségi Önkormányzat szervezte.

В Дебрецен през май

Ако на 13 май сте минавали покрай Университета в Дебрецен и сте дочули свирнята на българска гайда, не сте сгрешили, защото тъкмо така започна тук българският празник, посветен на деня на славянската писменост и на българската култура. Студентите от Института по славистика, изучаващи български език, бяха украсили иконата на светите братя Кирил и Методий с цветя и бяха подредили изложба с фототипни издания на старобългарски ръкописи. Г-жа Димитранка Мишколци припомни значението на делото на славянските първоучители за культу-

рата на Европа, а студентката Аннамария Ваш показа презентация с нови материали за тях. С голям интерес беше посрещната лекцията на г-жа Лиана Узунова от Посолството на Република България в Будапеща. Своя вълнуващ разказ тя започна с въведение в дълбоката символика, заложена във всяка буква от древната глаголица и нейната интерпретация от съвременни български художници. После тя прикани всички на кратка разходка „из българските места“ – важни туристически обекти в България, привлекателни за отдих, спорт и културни събития.

Празникът не е празник без музика. За това се погрижиха сърцатите музиканти и сладкогласните девойки от „Джумбарлък“: Български ритми, български песни – радост за душите и за сърцата! Не издържаха – и студентките, и лекторката – то се знае! – и всички заедно и от сърце запяха „Лиляно, моме, Лиляно“: А българска-

та баница, която Мариана и Габриела бяха направили, беше много вкусна, уверявам ви!

Седмица по-късно в залата на Музикалната академия беше открита самостоятелна изложба на младия български художник Ненко Балкански. Експозицията от най-нови творби на автора представи г-н Пламен Пейков, директор на Българския културен институт в Будапеща. Радостта за сетивата беше допълнена от великолепен клавирен концерт, който публиката дълго аплодира.

И ако за участниците в тези събития те се превърнаха в истински празник, то това несъмнено се дължи на добротото сътрудничество между Българското самоуправление в Дебрецен, Българския културен институт в Будапеща и Дебреценския университет.

*Венета Янкова,
лектор по български език и култура в Дебреценския университет*

Debreceni hírek

Ha május 13-án valaki a Debreceni Tudományegyetem környékén bolgár duda hangját vélte hallani, nem tévedett, mert tényleg akkor kezdődött a szláv írásbeliség és a bolgár kultúra napja tiszteletére rendezett ünnep. A Szláv Intézet azon hallgatói, akik a bolgár nyelvet is tanulják, virágokkal díszítették fel Szent Cirill és Szent Metód ikonját, és berendeztek egy kiállítást az óbolgár kéziratok faximile kiadásából. Miskolci Dimitranka beszélt az egybegyűlteknél a szent

testvérpár munkásságáról, Vass Annamária hallgató pedig a róluk összegyűjtött új anyagokból mutatott be prezentációt.

Nagy érdeklődés kísérte Liana Uziunova, a Bolgár Nagykövetség kereskedelmi tanácsosának előadását a glagolita ábécé betűinek szimbolikájáról és a mai bolgár művészek általi interpretálásáról. Az ünnep nem igazi ünnep zene nélkül. A jó hangulatról a Dzsumbarlak együttes gondoskodott, a Marianna és Gabriella

által készített banica pedig nagyon finomra sikerült.

Egy héttel később a Zeneakadémián nyílt meg Nenko Balkanszki festőművész kiállítása, az alkotásokat Plamen Pejkov, a BKI igazgatója mutatta be. A kiállítás megnyitót csodálatos zongorakoncerttel ért véget.

*Veneta Jankova
a bolgár nyelv és kultúra lektora*

Лозарски празник в Ерд

На 23 май във винените изби на Ерд-Офалу бе организиран за първи път Пролетен лозарски фестивал и фестивал на малцинствата. По покана на организаторите, Дружеството на собствениците на винарските изби, 6 от малцинствата се представиха със своите танци, музика, народни носии, национална кухня – българи, хървати, поляци, немци, секейци и сърби. Следобед от един часа шествието на националностите тръгна от хотел Термал към винарските изби. След приветственото слово се състоя икуменическа литургия. Националностите представиха своите певчески и танцови трупи. Всяко от националните малцинства зае мястото си пред една от избите, а програмата течеше на сцената, издигната в средата, за да се вижда и чува отвсякъде. В избите собствениците чакаха гостите с дегустация на вина, а всяко малцинство представи своята национална кухня.

*Илдико Марта, председател
Българско самоуправление в Ерд*

Паметник в Микулчице

Паметник на Светите братя Кирил и Методий откри в Микулчице, Чехия председателят на Народното събрание Георги Пирински. Той участва на 23 май 2009 г. в Третия събор на българите в Европа, който тази година събра над 2000 наши сънародници, живеещи извън пределите на родината. На тържеството от Унгария присъстваха Димитър Танев, председател на ДБУ, Николай Велков, зам-председател на ДБУ и Владимир Калицов, председател на СБС.

Бронзовият монумент е дело на скулптора Емил Венков, който живее и твори в Словакия. Паметникът беше осветен от главата на православната църква на Чешките земи и Словакия митрополит Крищоф и главният секретар на Българската православна църква епископ Наум.

Идеята на инициаторите за изграждането на паметника – Българското културно-просветно дружество, е археологическият ареал в Микулчице да се превърне във второ поклонническо място за Европа след с Рим пред делото на Светите братя.

По традиция в навечерието на 24 май тук в Южна Моравия, където е

бил западният книжовен център на славяните, се почита делото на Кирил и Методий. Предполага се, че в Микулчице е завършил своя жизнен път по-големият от братята – Методий.

Председателят на Народното събрание Георги Пирински, който за втора година участва в честването в Микулчице, откри събора с цитат от химна на Кирил и Методий.

Emlékmű Mikulcsicén

Georgi Pirinszki, a bolgár Országgyűlés elnöke avatta fel Szent Cirill és Szent Metód szobrát Mikulcsicén 2009. május 23-án, az Európai Bolgárok III. Találkozóján. A rendezvényen több mint 2000 bolgár vett részt különböző európai országokból, a magyarországi bolgárokat Tanev Dimiter, az MBE elnöke, Velkov Nikolaj az MBE alelnöke és Kalicov Vladimir, az FBÖ elnöke képviselte. A szobor a Szlovákiában élő Emil Velkov alkotása.

Българите отново са начело

Първенството за Славянската купа тази година бе организирано за трети път от Института по славянски и балтийски филологии и се състоя на 17 май.

Събитието започна сутринта в 9 часа и продължи до 16 часа следобед. В него взеха участие 12 отбора: сръбски, хърватски, словашки, словенски, български, македонски, полски, руски, белоруски, чешки, украински и отбора на преподавателите. Състезанията преминаха в спорсменски дух, а в паузите за развлечение на присъстващите имаше музикална програма. Общият обед

се състоя в 13 часа. Отборите бяха съставени преди всичко от студентите от филологическия факултет на Будапещенския университет ЕЛТЕ, но естествено в тях получиха възможност да се включат и представители на гореспоменатите езици и националности. Тази година, както и миналата, българският отбор се оказа най-подготвен и отнесе отново трофея на Славянската купа.

С това писмо бихме искали да изразим благодарността си на Сръбското републиканско самоуправление, на Словашкото републиканско самоуправление, на Българското републиканско самоуправление и на Хърватското републиканско самоуправление, както и на Сръбския културен и документационен център за оказаната подкрепа.

С това писмо се обръщаме към всички институции на гореспоменатите малцинства. Със състезанието за Славянската купа бихме искали да създадем традиция, ето защо планираме неговото провеждане и през следващата 2010 г. като футболно състезание, съчетано с раз-

лични културни програми. За организирането на културните прояви очакваме подкрепата на съответните специализирани организации, преди всичко на външните представителства във формата на финансова помощ и участие, а от републиканските самоуправления – освен финансовата помощ и участие, очакваме и идеи за културните програми.

Целта на Славянската купа е да прерастване в многонационално събитие, чиято организация нашият ВУЗ не само е в състояние да поеме, а и го прави с желание. В същото време се нуждаем от помощта на всички организации и лица от гореспоменатите малцинства. С това писмо приканваме към бъдещо сътрудничество споменатите лица и институции.

Вярваме в по-нататъшното успешно сътрудничество.

*С уважение:
д-р Александър Урком
сръбска специалност
Катедра по Славянски филологии*

Szólóvirág ünnep

Мájus 23-án Érd-Ófaluban, a pincesoron első alkalommal rendezték meg a Tavasz Szólóvirág Ünnep és Nemzetiségi Fesztivált. A szervezők, a Pincetulajdonosok

Egyesületének tagjai meghívására az Érd-en élő nemzetiségek közül 6-an mutatták be táncaikat, zenéjüket, népviseleteiket, gasztronómiájukat, köztük a bolgárok, horvátok, lengyelek, németek, székelyek, szerbek. Délután egy órakor a Thermal Szállótól indult a nemzetiségek felvonulása a pincékig. A megnyitó beszéd után ökömenikus szertartás következett. Ezt követően mutatkoztak be az ének- és tánc csoportok. Minden nemzetiség egy-egy pince előtt kapott helyet, az előadások a pincesor közepénél felállított színpadon voltak láthatóak, hallhatóak. A pincékben a tulajdonos borkóstolóval, a nemzetiségek gasztronómiai bemutatóval várták a vendégeket.

Szláv Kupa

A már harmadik éve megtartásra kerülő Szláv Kupa nevű focibajnokságot idén május 17-én rendezte meg a Szláv és Balti Filológiai Intézet.

A rendezvény reggel 9 órakor kezdődött és délután 16 óráig tartott. A rendezvényen 12 csapat jelent meg: szerb, horvát, szlovák, szlovén, bolgár, macedón, lengyel, orosz, belorusz, cseh, ukrán, tanárok. A mérkőzések sportszellemben folytak, a szünetben zenés program szórakoztatta a jelenlévőket. 13 órakor egy közös étkezésre is sor került. A csapatokat elsősorban az ELTE BTK hallgatói alkották, de természetesen a fent megjelölt nyelvek és nemzetek képviselői, támogatói is részt vehettek. A tavaly

előtti évhez hasonlóan idén is a bolgár csapat bizonyult a legfelkészültebbnek, így az idei 2009-es Szláv Kupa serlegét ők vihették el. Jelen levélben köszönetünket szeretnénk kifejezni a Szerb Országos Önkormányzatnak, az Országos Szlovák Önkormányzatnak, a Bolgár Országos Önkormányzatnak és az Országos Horvát Önkormányzatnak, illetve a Magyarországi Szerb Kulturális és Dokumentációs Központnak a felajánlott támogatásért. Jelen levéllel a fent megjelölt nemzetiségekkel foglalkozó intézményekhez fordulunk.

A Szláv Kupa rendezvénnyel hagyományt szeretnénk teremteni, így a következő évben is tervezzük a Szláv Kupa 2010. Focibajnokságot megrendezni, különféle kulturális programokkal bővítve. A kulturális programok megszervezésében szakintéz-

mények segítségét is várjuk, elsősorban a külképviseletek pénzügyi és részvételi támogatása formájában, a kisebbségi önkormányzatok pénzügyi és részvételi támogatása formájában, illetőleg kulturális programok ötleteivel.

A Szláv Kupa egy több nemzetiséget átölelő rendezvénnyé kíván válni, ennek a főszervezését a Felsőfokú Intézményünk képes és hajlandó elvégezni, azonban minden a fent megjelölt nemzetiséghez tartozó személy, intézmény segítségére is szükségünk van, így a jelen levéllel egyúttal a jövőbeni együttműködésre hívjuk az érintett személyeket, intézményeket.

Bízva a sikeres együttműködésben.

*Tisztelettel:
Dr. Urkom Aleksander, szerb szak
Szláv Filológiai Tanszék*

Международна българистична конференция в Сегед

От 28 до 30 май 2009 г., само няколко дни след отбелязването на най-светлия български празник – 24 май – Институтът по славистика при Сегедския университет бе домакин на Международна научна конференция на тема „Българският език и литература в славянски и в неславянски контекст“. Този значим международен форум, организиран от Славистичния институт при университета с координатор Моника Фаркаш-Барати и с подкрепата на Българското самоуправление в Сегед, на Дружеството на приятелите на България и на Дружеството на приятелите на славянските култури събра за няколко дни над сто учени слависти от Унгария, България, Австрия, Норвегия, Швеция, Украйна, Сърбия, Чехия, Словакия, Полша, Германия и Грузия. В четири работни секции [История на езика, Езикознание (Съпоставително езикознание и Български език), Литературознание, Фолклор и културология] домакините и гостите обсъдиха редица актуални проблеми на съвременната българистика и славистика, а дискусиите в края на всяко заседание протекоха при много голям интерес. Участниците бяха приветствани сърдечно от директора на Института

по славистика д-р Михай Кочиш и от Декана на Факултета за хуманитарни науки д-р Шандор Чернуш. Специален гост на конференцията бе извънредният и пълномощен посланик на Република България в Унгария г-н Димитър Икономов, който се обърна с топли думи към домакините и гостите при откриването ѝ. Този голям интерес към форума и участието в него на редица европейски учени с международна известност има своето логично обяснение в трайното и забележимо международно утвърждаване на сегедската славистика като един от центровете за медиавистични и българистични проучвания в Унгария много преди специалността Българска филология да бъде открита като самостоятелна. Тази традиция се свързва името на професор Имре Тот, автор на редица стойностни изследвания, две от които преведени и издадени в България – „Руската редакция на старобългарския език от края на XI и началото на XII век“ и „Константин-Кирил и Методий. Живот и дейност“ – и носител на орден „Кирил и Методий“, първа степен за научната си дейност, свързана с делото на двамата братя; с имената на отличните познавачи на старобългарските писмени паметни-

ци и литература – Ищван Феринц, Габор Балаж, Михай Кочиш – автори на редица ценни медиавистични публикации, и през последните години – с името на Моника Фаркаш-Барати, прекрасна познавачка на съвременната българска литература и основен организатор на форума. За няколко дни Сегед се превърна в „българска територия“, на която се срещнаха стари познати и колеги, родиха се много нови приятелства и научни контакти. Чудесна идея бе научният форум да приключи с екскурзия до Унгарския национален исторически комплекс Опустасер, която бе изключително интересна за всички гости. На раздяла участниците си пожелаха да се срещнат отново тук на следващата конференция и тези срещи да станат традиционни.

*Маринела Вълчанова
лектор по български език
в Сегедския университет*

Nemzetközi bulgarisztikai konferencia Szegeden

2009. május 28 és 30. között a Szegedi Tudományegyetem Szlavisztikai Intézete nemzetközi konferenciát szervezett a bolgár nyelv és irodalom szláv és nem szláv kontextusban címmel. A fontos esemény, amelynek koordinátora Farkas Baráthi Mónika volt, és a Szegedi Bolgár Önkormányzat, a Bolgár Baráti Társaság, valamint a Szláv Kultúrák Baráti Köre támogatásával jött létre, több mint száz tudóst vonzott a városba Magyarországról, Bulgáriából és sok más európai országból. Az előadások négy szekcióban zajlottak, a házigazdák és a vendégek megvitatták a modern bulgarisztika és szlavisztika egy sor kérdését.

Петта световна среща на българските медии

Петтата юбилейна среща на българските медии, която се състоя от 17 до 21 май в София, Бургас и Варна, бе проведена с амбицията да разшири инициативата, отваряйки я към още по-широко участие и разнообразна проблематика. Темата тази година бе „Накъде в реалното, виртуалното и информационното пространство. Туризмът, високите технологии и медиите – българските аргументи срещу кризата“. На срещата от Унгария присъстваха Андреа Генат и Светла Кюсева.

Официалното откриване на форума се състоя на 17 май 2009 г. в Аулата на Софийски университет „Св. Климент Охридски“ от 11:00 часа. То бе открито от българския еврокомисар Меглена Кунева. На тържеството присъства и президента Георги Първанов. Българският писател Антон Дончев и доайена на българската журналистика Петко Бочаров се обърнаха към участниците в срещата и ги приканиха да са истински българи и да се върнат в България. В края на церемонията по откриването на сцената излезе група Гюлогани, които изпълниха български песни в изпълнение на американката Анджеела Родел. Следобед участниците в срещата отпътуваха за Бургас.

В центъра за отход и балнеолечение

„Поморие“ се състоя туристически форум (Бургас, 18-19 май), на който на хотела бе връчен международният сертификат Евроспа, нареждащ го сред 14-те най-добри спехотели в Европа. Тук се стекоха министри, председатели на държавни агенции, водещи журналисти. Колоритно петно за участниците в срещата бе пристигането на заелата четвърто място в конкурса за мис Америка 2009 Лаура Чуканов, както и известният български футболист Бербагов, който се представи и като участник в голям бизнеспроект за развитието на спорта и туризма в община Бургас. Форумът по проблемите на високите технологии в медиите (Варна, 20-21 май) се проведе в курортния комплекс „Свети Константин и Елена“. На него бяха обсъдени новите възможности пред медиите, свързани с интернет пространството и дигиталната техника, която разкрива нови възможности за разпространение на информация. Особен интерес предизвикаха някои български интернет сайтове и се породиха идеи за установяване на контакти между българските сайтове по света за побърза размяна на мнения и информация.

Българските медии по света настоя-

ваха да им бъде оказвана системна помощ от България, тъй като те са не само проводници на българското, но могат да служат и като надежден рекламен агент на българския туризъм.

V. Bolgár Médiatalálkozó

Május 17-21.

A jubileumi, V. Bolgár Média Világtalálkozóra 2009. május 17. és 21. között került sor Szófiában, Burgaszban és Várnában. A találkozó témái között a reális, a virtuális és az információs tér, a turizmus, a magas technológiák és a média viszonya szerepelt. A találkozóon Magyarországról Genát Andrea és Kjoszeva Szvetla vett részt.

A fórum hivatalos megnyitóját a Szófiai Tudományegyetem aulájában tartották, amelyen megjelent Georgi Parvanov államelnök is. A megnyitó után a résztvevők autóbusszal elindultak Burgasz felé.

A konferencia turizmussal foglalkozó részére a Grand Hotel Pomoriében került sor május 18-19-én. Ezen a fórumon adták

át a szállodának az Eurospa-díjat, amellyel a hotel Európa legjobb 14 spa hotelje közé került. A konferencián részt vett több miniszter, sok állami hivatal képviselője és ismert újságíró. Érdekes színfoltja volt az eseménynek a bolgár származású Laura Csukanov megjelenése, aki idén a 4. helyezést szerezte meg a Miss Amerika szépségversenyen, valamint a kiváló futballista, Dimitar Berbatov részvétele is a találkozóon.

A magas technológiák problémakörével foglalkozó fórum a Szent Konstantin és Szent Elena üdülőközpontban került megrendezésre május 20-21-én, amelyen a résztvevők megvitatták a média új lehetőségeit az internet és a digitális technika világában, és megvitatták egy közös internetes honlap kialakításának lehetőségét.

История на Българската Православна Църква

IV. Българска екзархия

Няколко столетия Българската църква се намирала под юрисдикцията на Цариградската патриаршия. Гръцката църковна организация, в която били включени и българите, както и отъждествяването на веровата с народностната принадлежност от страна на завоевателите, станали причина с течение на времето българите в Османската империя да бъдат уеднаквени с гръците и да бъдат наричани също „рум-милети“, т.е. гръцки народ. Така българите постепенно престанали да бъдат считани за отделен народ.

В течение на пет века завоевателят стоварвал ударите си главно върху православно-християнската вяра на покореното население и се стремил да го асимилира. Неизменното пребиваване на българския народ в праотеческата вяра допринесло за запазване и на съзнанието му за народностна принадлежност. Духовното напрежение в този продължителен стоманен отпор издигнало

мнозина до ореола на светостта. Българския народ, свързан по участ и историческа мисия с другите балкански народи, допринесъл твърде много за спиране настъплението на Исляма към Западна Европа, което от своя страна е могло да има отрицателни последици в нейното развитие и да забави Ренесанса. Следователно тази роля на българския народ има общоевропейско и оттук световно културно-историческо значение.

През втората половина на XVII в. наред с икономическото активизиране на българския народ, преп. Паисий Хилендарски чрез своята с огнен патос написана книга „История славянобългарска“ поставил началото на Българското възрождение. Преп. Паисий изтъкнал, че възстановяването на независимата Българска църква, равнозначно на признаване от османците на българското население за отделна от гръците народност, за българска нация, било първата и безусловно необходимата предпоставка за възстановяването на независимата българската държава. Силен тласък към осъществяване на тази идея дала будително-просветната дейност на епископ Софроний Врачански. Когато тя била възприета и усвоена от различните слоеве на българския народ, избухнала борбата потив гръцката духовна власт за възстановяване независимата Българска църква. В продължение на тричетири десетилетия българското население от Мизия, Тракия и Македония се сплотило и спонтанно обединило в тази борба, в живо етническо цяло: формирало се ясно народностно съзнание, създадена била българската нация. През 1870 г. със султански ферман турското правителство възстановило незаконно унищожената някога от него Българска патриаршия с титул „Българска екзархия“. То включило в нейния диоцез, съгласно чл.10 на

фермана, всички български области. Така завоевателите официално признали пред света българската нация и меродавно определили нейните етнически граници. Българската църква постигнала международно правно признание на тая нация пред света и я консолидирала етнически, духовно, културно-исторически, териториално и до известна степен и политически.

През 1871 г. се състоял голям Църковнонароден събор от представители на епархиите в Северна България, Тракия и Македония. На него участвали 12 духовници, 5 архиереи и 36 миряни. Изработен бил Устав на Българската екзархия. Както съборът, така и Уставът били проникнати дълбоко от съборното начало. Уставът установил за централното управление на Църквата два върховни органа: Свети Синод, състоящ се само от архиереи, с компетенция върху чисто духовните дела, и Върховен мирски екзархийски съвет, състоящ се от 6 души миряни под председателството на Екзарха, с компетенция върху недуховни дела; за епархийското управление - архиерей и смесен съвет от 3 клирици и 5-7 миряни; за архиерейското намесничество /духовна околия/ - архиерейски намесник и смесен съвет от 3 клирици и 5-7 миряни; за енорията - енорийския свещеник със съдействие на цялата църковна община. Уставът провеждал последователно изборното начало: съответните основни органи на църковното управление заемали местата си само чрез избор. Той задължавал тези органи освен с пряката им църковна работа още и с училищно-ръководна, културно-просветна и социално-етична дейност, която те действително развили в голям мащаб.

Освободена от всякаква външна зависимост, Българската екзархия се отдала изцяло на народополезно служение. Тя всъщност дала и пър-

вото политическо възпитание на българския народ в дух на дълбок патриотизъм. Нейният диоцез станал критерий на великите сили за определяне етническите граници на българския народ непосредствено след Априлското въстание /1876 г./ До 1913 г. тя ръководела многобройни епархии, разположени на територията на Северна и Южна България, Македония и Одринска Тракия. Само в Македония и Одринска Тракия Българската екзархия завеждала до това време 7 епархии с архиереи и 8 временно управляващи ги председатели с 38 архиерейски намесничества, 1218 енории и църкви, 1212 енорийски свещеника, 64 манастира и 202 параклиса, а така също 1373 училища с 2266 учители и 78 854 ученици.

С Първата световна война, по силата на мирните договори, Българската екзархия била лишена от ведомството си в Македония и Беломорска Тракия. Още през 1913 г. екзарх Йосиф I се преместил от Цариград в София. След неговата смърт /1915 г./ Екзархията дълго време била възпрепятствана да пристъпи към избор на свой редовен председател. Отдавайки се обаче по-безпрепятствено на своята пряка мисия, тя засилила духовно-просветната си и социално-етична дейност. Организиран бил редовен църковен печат, засилило се разпространението на св. Библия и на богословската литература, борбата срещу инославните пропаганди и др.

V. Възстановяване на Българската патриаршия
Учредяването на Българската екзархия /1870 г./ е преходен исторически етап към възстановяване на Българската патриаршия, прекратила неправомерно своето съществуване в края на 14-то столетие. Още през възрожденската епоха българските църковни дейци замислили осъществяването на идеята на преп. Паисий Хилендарски за възстановяване на Българската патриаршия.

Зависимостта от Цариградската патриаршия, трудностите, произтичащи от политическото иго и други фактори, налагали обаче да се върви към постепенно осъществя-

ване на този възрожденски идеал. След края на Втората световна война /1944 г./ в България бе създадена възможност за възглавяване на останалата цели 30 години без редовен председател Българска екзархия. Със съдействието на сестрите православни църкви /особено Руската/ на 22.II.1945 г. бе вдигната схизмата, която няколко десетилетия възпрепятстваше нормалните междуцърковни връзки на Екзархията. Със специален томос Цариградската патриаршия призна автокефалията на Българската църква.

През 1950 г. бе изработен "Устав на Българската православна църква", който подготви по-нататък пътя към възстановяване на Патриаршията. Още в началото /чл. 1/ на Устава „самоуправляемата Българска православна църква“ се назовава „Патриаршия“.

В заседанието си на 3 януари 1953 г. Св. Синод на Българската Православна Църква реши да свика на 8 май с.г. Църковно-народен събор, който да възстанови патриаршеското достойнство на родната Църква и да избере председател-патриарх.

За това голямо църковно-народно тържество в София пристигнали делегации на следните православни църкви: Руска, начело с Ленинградския /Санкт Петербург/ и Новгородски митрополит Григорий; Румънска, начело с патриарх Юстиниан; Полска, начело с председателя митрополит Макарий; Чехословашка, начело с председателя митрополит Елефтерий. В тържеството участвали чрез свои представители или чрез телеграфски и писмени привествия още Александрийската, Антиохийската, Иерусалимската, Грузинската, Сръбската и Еладската църкви.

Свикания съгласно Устава Трети църковно-народен събор /8-10 май/ възстановил патриаршеския статус на Българската Църква и на 10 май избра Негово Високопреосвещенство св. Пловдивския митрополит Кирил, намесник-председател на Св. Синод и председател на събора, за Патриарх Български и митрополит Софийски.

Инtronизацията станала непосредствено след избора в Патриаршеската катедрала храм-паметник "Св. Александър Невски" в присъствието на представители на правителството и културната обществено-чуждестранните делегации и многочислен вярващ народ.

Нововъзстановената Българска патриаршия бе призната от всички православни църкви. Нейния председател установи жива връзка с тях чрез взаимни братолюбиви послания и гостувания. Със своята първосветителска, църковно-просветна, пастирска и научна дейност той доби широка известност в християнския свят, сред широката културна обществено-чужбина. Израстна престижът на Българската църква както всред православните и инославните християнски църкви и организации, така и сред световната обществено-чужбина.

След блажената кончина на Светейшия Патриарх Кирил /7 март 1971 г./, в заседанието си на 19 май 1971 г., въз основа чл. 16-23 от Устава на Българската православна църква, Св. Синод реши да се произведе избор за нов патриарх.

Свикания на 4 юли 1971 г. Патриаршески избирателен църковно-народен събор избра единодушно Негово Високопреосвещенство св. Ловчанския митрополит Максим, тогавашен намесник-председател на Св. Синод и председател на събора, за патриарх Български и митрополит Софийски.

Непосредствено след това в Патриаршеската катедрала „Св. Александър Невски“, в присъствието на представители на правителството и на българската културна обществено-чужбина, на гостуващите делегации и многочисления вярващ народ тържествено бе извършена инtronизацията на новия патриарх. В лицето на Негово Светейшество Патриарх Максим Българската православна църква вижда свой отец, който с дълбока вяра и чистота, с любов, мъдрост, волева устойчивост и далновидност със съдействието на Светия Синод, я водеше и води успешно по пътя на изпълнените спасителните й задачи.

С България в сърцето

5 г. Българско училище за роден език

На 13 май, в събота в залата на Българския културен дом се състоя тържество, на което децата от училището изнесоха програма под надслов „С България в сърцето“. С него не само приключи учебната 2008-2009 г., а бе отпразнувана петата годишнина от основаването на учебното заведение. Децата се редуваха на сцената – от най-малките до най-

големите, за да покажат какво са научили пред родители и гости. Залата на Българския културен дом се изпълни – бяха дошли, разбира се, близките на децата, но и много родители, на които все още предстои да запишат децата си на училище. И за тях, и за децата програмата бе убедителен отговор на въпроса – накъде по-нататък.

Официални гости на тържеството бяха представители на Държавната агенция за българите в чужбина, на Министерството на образованието и културата, на Главния отдел за национални и етнически малцинства, директорите на полското и гръцкото училище, представители на малцинствените самоуправлениа, на издателства и други институции.

В началото на тържеството Кони Димитрова от Държавната агенция за българите в чужбина прочете поздравителен адрес от името на заместник-председателя Йордан Янев. След рецитала, посветен на България, в който участваха най-големите ученици, последва разнообразна програма със драматизиране на приказка, изпълнение на народни песни, детски блок за най-малките, които показаха как са усвоили буквичките.

Стегнатата и изключително добре

организирана програма завърши с изпълнението на „Моя страна, моя България“, на сцената излязоха всички ученици и се включиха в песента. Всички деца носеха специално изготвените и дарени от Фондация Про скола булгарика вратовръзки с кирилското АБВ. Децата и учителката Цанка Маринова получиха заслужили аплодисменти. Те бяха не само за чудесната програма, а и за всичките петгодишни усилия. Председателят на Българското републиканско самоуправление развълнувано благодари на децата и на учителите за постигнатото и отбеляза, че резултатите на Българското училище за роден език са постижение за цялата общност. За пореден път бе утвърдено убеждението, че всяко нещо, което се прави за общността, с професионализъм и от сърце, води до успех. Д-р Данчо Мусев изтъкна, че натрупаният опит и резултатите са добра основа за бъдещите планове на БРС за основаване на българско двуезично училище от учебната 2010-2011 г. Той благодари на всички родители, които в свободното си време и вместо почивка са водели системно децата си на училището, показвайки своето доверие към усилията на учители и самоуправление. В края на програмата родителите

поднесоха на децата торта във формата на разтворена книга. След официалната част деца, родители и гости останаха още дълго да разговарят, да разменят мисли и вълнения.

На следващия ден, в неделя, учениците получиха своите свидетелства за завършен клас пред паметника на Кирил и Методий в Залавар. Тук, в Блатненското княжество в Панония, светите братя Кирил и Методий пристигнали по покана на княз Коцел през 867 г. Тук те останали 6 месеца, проповядвали на славянски

и обучили около 50 ученика на славянското писмо.

Хубавото време и приятната разходка бяха допълнителна награда за изпълнената с труд година. Наред със свидетелствата, децата получиха и задачи за лятото.

Откриването на следващата учебна година ще се състои на 5 септември от 10.30 часа в двора на Българския православен храм „Св. св. Кирил и Методий“.

Здравей, щастливо лято!

В неделя, на 21 юни, в деня, когато дойде астрономическото лято, децата от Неделната детска градина посрещнаха заедно новия сезон за тази година, а по-късно си казаха „Довиждане“ и „До нови срещи“ през есента. И макар слънцето да бе закрито навън от сиви облаци, настроението в стаята беше слънчево. Държейки цветни въртележки в своите ръчички, малките палавници истински се забавляваха – бягаха с тях, скачаха и им се радваха. Преди да се разделят за лятото, те си пожелаха безоблачни топли дни, пъстри поляни и горещо лято.

До 6 септември, когато звънките им гласчета ще огласят отново двора на църквата.

Цанка Маринова
Неделна детска градина

5 éves a Bolgár Nyelvoktató Kisebbségi Iskola

Május 13-án a Bolgár Művelődési Házban került sor a Bolgár Nyelvoktató Kisebbségi Iskola megalakításának 5. évfordulójának tiszteletére rendezett ünnepségre, amelyen a gyerekek Bulgáriával a szívünkben címmel adtak elő műsort. A műsorban mindenki fellépett a legkisebbektől a legnagyobbakig, hogy bemutathassák, mennyi mindent tanultak, a természet pedig megtöltötte a szülőket, a rokonokat, és olyan családok is, akiknek a gyereke a közeljövőben fog beiratkozni az iskolába. Az ünnepségen megjelent hivatalos vendégek között volt a Határon Túli Bolgárok Hivatala, az Oktatási és Kulturális Minisztérium, a MeH Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Főosztálya képviselői, valamint a lengyel és a görög nyelvoktató iskola

igazgatói is.

Az ünnepség elején Kony Dimitrova, a Határon Túli Bolgárok Hivatalának képviselője felolvasta Jordan Janev, a Hivatal elnökhelyettesének üdvözlő levelét.

A legnagyobbak Bulgáriáról adtak elő verseket és prózai részleteket, a kisebbek egy mesét adtak elő, népdalokat énekeltek, a legapróbbak pedig megmutatták, hogyan sajátították el az ábécét. A kiváló műsor végén minden gyerek kijött a színpadra, hogy együtt énekelje el az utolsó dalt. A gyerekek a Pro Schola Bulgarica alapítványtól kifejezetten erre az alkalomra készült nyakkendőben voltak. A gyerekeket és tanárukat, Canka Marinovát köszöntő taps nemcsak a műsornak, hanem

az öt év alatt végzett erőfeszítéseknek is szólt. A Bolgár Országos Önkormányzat elnöke meghatottan köszönte meg a gyerekek és a tanárok munkáját, és azt mondta, hogy az iskola által elért eredmények az egész bolgár közösséget dicsérik. Dr.- Muszev Dancso hangsúlyozta, hogy az itt felhalmozott tapasztalat és sikerek jó alapot kínálnak a kéttannyelvű iskola megalapításához. Megköszönte a szülőknek, hogy szabadidejükből áldoznak arra, hogy a gyerekeiket az iskolába hozzák, amivel bizalmukat fejezik ki a tanárok és az önkormányzat iránt.

A műsor után a szülők egy hatalmas, nyitott könyv alakú tortával kedveskedtek a gyerekeknek. A hivatalos rész után a gyerekek, a szülők és a vendégek még sokáig beszélgettek a kis állófogadáson.

A következő nap, vasárnap, a tanulók a zalavári Cirill és Metód emlékműnél kapták meg a bizonyítványukat. A szép

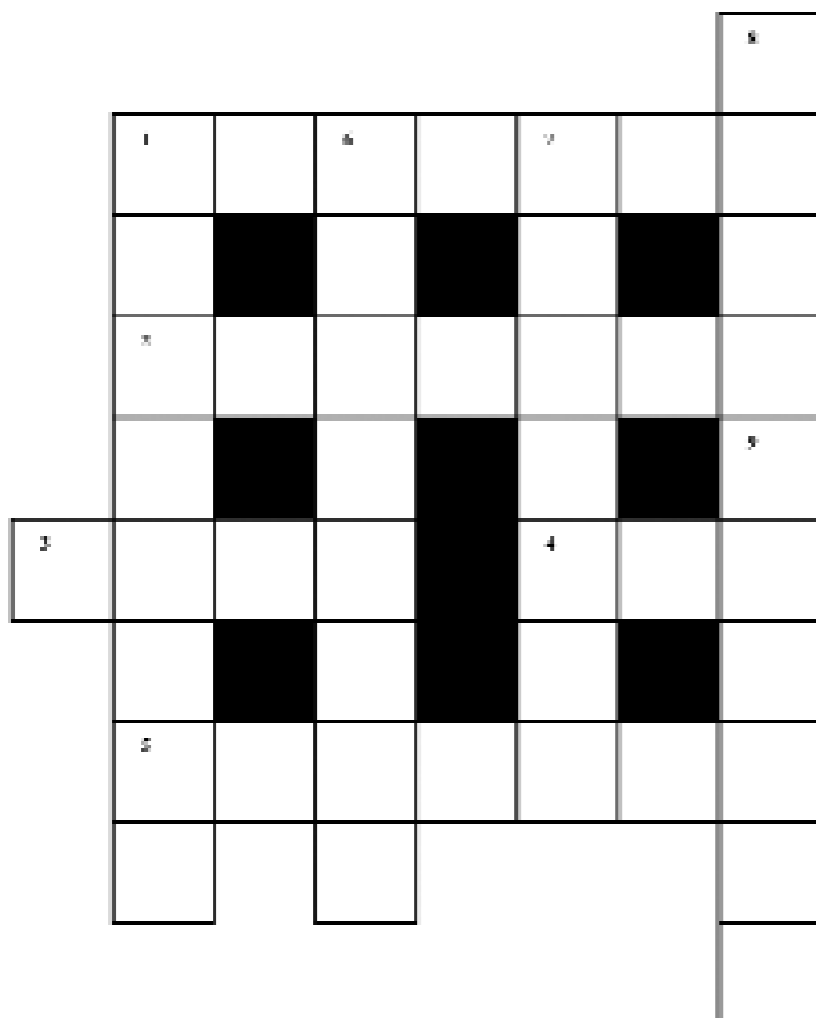
idő is hozzájárult ahhoz, hogy a kirándulás kellemesen teljen. A következő tanévnyitó ünnepség szeptember 5-én 10.30-kor lesz a Szent Cirill és Szent Metód Bolgár Ortodox templom kertjében.

Колко птици можете да откриете?

Л	Ф	К	Ъ	Л	В	А	Ч	Я
Я	К	О	Л	И	Б	Р	И	О
С	О	Н	Л	Б	Е	К	А	С
Т	С	Д	О	Г	Ф	Ъ	П	К
О	С	О	Я	Д	Ю	Л	А	У
В	В	Р	А	Н	А	В	У	К
И	П	Е	Л	И	К	А	П	У
Ц	А	В	Р	А	Б	Ч	Е	М
А	П	И	Н	Г	В	И	Н	Я
К	А	Щ	Р	А	У	С	Т	В
И	Г	У	Г	У	Т	К	А	К
В	А	Щ	Ъ	Р	К	Е	Л	А
И	Л	С	И	Н	И	Г	Е	Р

Отговор: 19

Слънчице

Слънчице припече – ставайте вече, цветенца пъстри, птички чевръсти, мечки, буболечки!

Очи си отворете, излезте, погледнете: поляни зелени, от слънце огрени, тръпнат и шъпнат.

Кокиченца бели, главички навели, свенливо, срамежливо чакат кукурякът.

Елин Пелин

Кръстословица

Водоравно:

- Животни, които не обичат да ядат трева.
- Смел японски боец
- Коледни дръвчета.
- Твърдо легло за затворници.
- Музикална кутия, която свири една и съща мелодия, като се върти една ръчка отвън.

Отвесно:

- Столицата на хавайските острови в Тихия океан.
- Спортисти, които се надпреварват кой ще вдигне по-тежко желязо.
- Специалист с висше образование в областта на техниката.
- Хубава песен, която редовно пускат в дискотеките.
- Малко изкуствено езерце в центъра на София.

Водата

Тялото на човек се нуждае от много вода. Чували сме, поне един милион пъти, че тялото ни се нуждае от много вода. Но това наистина ли е така?

През летните месеци трябва да бъдат изпивани на ден по 8 чаши вода. Водата оказва благоприятно влияние върху бъбреците и кожата. Но понякога се случва така, че много хубаво, не е на хубаво. Ето няколко истини за водата. Твърденията, че кафето и другите кофеинови напитки не могат да бъдат добавени към количеството течности, които пиете на ден, се опровергаха. Кафето, както и водата са в една и съща категория-течности, които приемаме на ден, но не пийте повече от пет кафета на ден. Това може да доведе до дехидратация!

Количеството вода, което трябва да изпиете не е фиксирано. То зависи от много неща. Например: от теглото, пола, годините, метаболизма и от това, с което се занимавате. Мъжете се нуждаят от поне един литър повече от жените, защото имат по-голяма мускулна маса. За да разберете колко литра вода са ви нужни на ден, умножете теглото си по 35мл.

Ако ядете много плодове, богати на сокове, както и такива хранителни продукти, количеството вода може да се намалява, в зависимост от това какво количество вода сте приели с храната. Пийте вода дори и да не сте толкова жадни, особено сега когато температурите са толкова високи. Ако усетите, че започва да ви боли глава, чувствате се преуморени и не можете да се концентрирате по този начин тялото ви показва, че започвате да се обезводнявате. Водата няма толкова голяма роля при изгарянето на излишните килограми или сухотата на кожата. Водата не съдържа калории и няма никаква хранителна стойност, така че ако пиете 200 мл вода преди ядене ще загубите апетит най-много за час. След това отново ще огладнеете.

Минерална вода идва от земните недра и обикновено е топла. Може да се пие всеки ден, но съответно има и ситуации, в които не се препоръчва.

Изворната вода се взема от извори и е с по-ниска температура; с по-нисък минерален състав. Може да се приема ежедневно и неограничено.

Трапезна вода е обработена и пречиствена вода, на която са добавени допълнителни съставки така че да стане идеална за ежедневна употреба.

Чешмяна вода е дезинфекцирана и има различен вкус в зависимост от това, в кои региони живеете.

Агнешико в гювечета

Продукти: 1 кг агнешико месо, 1 връзка зелен лук, 1 кафяна чашка олио, 1 буркан печени чушки, 250 г гъби, 4 яйца, сол, черен пипер, бяло вино, пакетче масло, 200 г кашкавал.

Приготвяне: Лукът се нарязва и се задушава в мазнината. Прибавят се нарязаните чушки, сол и черен пипер. Когато сместа се запържи, се изважда с решетъчна лъжица. В същата мазнина се задушават месото на хапки и нарязаните гъби. В затоплени гювечета се слага лучената смес, а отгоре месото. Във всяко гювече се доливат равни части топла вода и бяло вино. Преди да са напълно готови, се чуква по едно яйце, а върху него се настъргват кашкавал и масло. Запича се, докато се стегне яйцето.

Bárány cseréptálban

Hozzávalók: 1 kg bányahús, 1 csomó újhagyma, 1 kávéscsésze olaj, 1 konzerv sült paprika, 25 dkg gomba, 4 tojás, só, bors, fehérbor, 1/2 csomag vaj, 20 dkg sajt

Elkészítés: A hagymát összevágjuk és a zsiradékban megpároljuk. Hozzáadjuk a feldarabolt sült paprikát, majd megsózzuk és megborsozzuk. Az egészet megpirítjuk, majd szűrőkanállal kiszedjük. A zsiradékban megpároljuk a kockára vágott húst és a felaprított gombát. Előmelegített kis cseréptálkba tesszük először a hagyma-paprika keveréket, majd a húst. Minden cseréptálat felöntünk egyenlő mennyiség meleg vízzel és borral. Betesszük a sütőbe, és mielőtt teljesen elkészülne az étel, a tetejére ütünk egy-egy tojást, vaját morzsolunk rá, és megszórjuk reszelt sajttal. Visszatesszük a sütőbe, amíg a tojás meg nem sül.

Българският културен институт в Будапеща и Българското самоуправление в XI район на Будапеща “Уйбуда” обявяват

ФОТО КОНКУРС на тема “Срещи с България”

Какво Ви е направило впечатление, докато сте били в България? Как лично Вие сте го видели и отразили с Вашия фотоапарат?

Условия на конкурса:

- Участникът в конкурса след предаването на материала автоматически приема условията на конкурса и дава съгласието си, организаторите да ползват безплатно представения материал при публикуването му и ползването му във връзка с конкурса.
- Участие могат да вземат автори, които не са професионалисти, ползвайки изключително собствена работа.
- Приемат се фотографии както в дигитална форма (на CD), така и аналогови (от негатив) в размер 18 X 24, гланцова хартия.
- Снимките трябва да бъдат направени след 1 януари 2005 година.
- Категориите, в които ще участват снимките, са:
 - Пейзаж
 - Културно-исторически паметници
 - Репортаж
- Допуска се участието на максимум по 5 снимки в категория от един и същи автор. За категорията “Репортаж” се допуска серия от снимки на една тема – максимум 3 снимки в серия.
- Гарантирана анонимност при подаването и оценката на конкурсните материали. За тази цел снимките не трябва да съдържат данни и информация, подсказващи самоличността на автора.
- Не се допускат снимки, участвали във фотоконкур-

са “България през моите очи” миналата година.

• Снимките, класирани на първите десет места във всяка категория, участват във фотоизложба, организирана в Българския културен институт. Наградите ще бъдат връчени по време на откриването на фотоизложбата.

Формат и технически изисквания.:

- За дигитални снимки: тип на файла - JPEG, най-малък размер - 3 мегапиксела, да бъдат представени на CD.
- Манипулирани снимки не се приемат. Не се смята за манипулиране на снимка:
 - Отрязване на част от снимката, промяна на ориентацията /от лежаща да се направи стояща снимка/.
 - Коририране цвета на снимката отнасящо се за цялата снимка. Промяна на контраста, наситеност на цвета, оправяне на фокуса.
 - Цветна снимка обръщане в черно-бяла.
 - При скениране на негатив/позитив отстраняване на грешки при дигитализацията- отстраняване на прах, повреди по филмовия материал.
- За манипулирана снимка се смята:
 - Отстраняване или придаване на елементи от/към снимката.
 - Драстично оцветяване на отделни елементи на снимката
 - Ползване на дигитални ефекти или филтри при обработване на материала.
- Във всяка от трите категории за първо, второ и трето място ще има предметни награди.
- Срок на подаване на материалите за конкурса: до 30 ноември 2009 година.
- Място на подаване на материалите /лично или по пощата/: Български културен институт (1061 Будапеща, бул. “Андраси” № 14), тел.: /061/ 2694246, e-mail: bki_budapest@freemail.hu

A budapesti Bolgár Kulturális Intézet és a XI. ker.-i Újbuda Bolgár Kisebbségi Önkormányzat fotópályázatát hirdet „Találkozások Bulgáriával” c. témában

- А pályázaton résztvevők munkáik átadásával automatikusan elfogadják a pályázat feltételeit és beleegyeznek, hogy a szerzők díjtalanul felhasználhassák és publikálhassák azokat.
- А pályázaton kizárólag amatőrök vehetnek részt saját maguk által készített fényképekkel.
- 18 x 24-es méretű, digitális (CD-n) és analóg (negatívról nagyított) fotókat egyaránt elfogadunk, fényes papíron.
- 2005. január 1. után készült fényképeket várunk.
- Kategóriák: Tájkép, Kulturális és történelmi műemlékek, Riport, tudósítás
- Kategóriánként egy szerző maximum 5 képpel vehet részt a

pályázaton, a „Riport” kategórián belül egy szerző egy témáról egy legfeljebb 3 képből álló fényképsorozatot készíthet.

- А pályázati anyagok leltírálásának anonimitása garantált. Ezért kérjük, hogy a képeken ne tüntessenek fel személyes adatokat a szerzőről.
 - Nem lehet olyan fényképekkel pályázni, amelyek a 2008-ban meghirdetett „Bulgária saját szemszögéből” c. fotópályázaton már részt vettek.
 - Kategóriánként az első tíz helyezést elnyert fényképekből а Bolgár Kulturális Intézet kiállítást rendez, amelynek megnyitóján kerül sor а díjak átadására is.
- Formátum és technikai követelmények: а www.bolgarok.hu weboldalon
- A pályázati anyagok leadásának határideje: 2009. november 30.
- A pályázati anyagok leadása személyesen vagy postai úton történhet а következő címen: Bolgár Kulturális Intézet (1061 Budapest, Andrassy út 14.) tel.: (061) 269-42-46, e-mail: bki_budapest@freemail.hu

Съобщение на Посолството на Република България в Будапеща

Избори за представители в Народното събрание на Република България

На 5 юли 2009 г. на територията на Република България ще се проведат избори за народни представители в парламента на Република България.

Българските граждани, които пребивават на територията на Република Унгария са поканени да упражнят правото си на участие в изборите в избирателната секция, която ще бъде открита в сградата на Посолството на Република България на адрес – Будапеща, 1062, бул. „Андраси“ № 115, на 5 юли 2009 г., неделя от 07.00 до 19.00 часа.

Предварителна регистрация на желаещите да гласуват става чрез Заявление, подадено лично в Посолството на Република България в Будапеща – формулярът е на разположение в чакалнята на Консулска служба на Посолството.

Българските граждани, които не са регистрирали предварително своето желание за участие в изборите, могат да направят това в самия ден на изборите в избирателната секция.

Право да избират имат българските граждани, които са навършили 18 години към изборния ден включително, живели са постоянно най-малко през последните три месеца в Република Унгария или в друга държава-членка на Европейския съюз, не са поставени под запрещение, нито изтърпяват наказание за лишаване от свобода. Българските граждани, които пребивават на територията на Република Унгария удостоверяят своята самоличност като представят валидна лична карта, задграничен паспорт или военна книжка.

Допълнителна информация може да бъде получена от Посолството на следните телефони – 322-08-24, 322-08-36, 342-37-38.

Fotópályázat - 2010

А Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus harmadik alkalommal hirdeti meg nemzetiségi fotópályázatát „*Nemzetiségeink múltja és jelene*” címmel.

Intézetünk e tevékenységével is hangsúlyozni kívánja, hogy Magyarország sokszínű, gazdag kultúrájú ország. Az Intézet célja, hogy részt vállaljon а történelmi tudat alakításában, részt vállaljon а Magyarországon élő nemzeti és etnikai kisebbségek épített és szellemi kultúrájának megőrzésében és vállalja, hogy hozzájárul ahhoz, hogy ez а felbecsülhetetlen érték ismert és dokumentált legyen. А cél az, hogy а Magyarországon élő nemzeti és etnikai kisebbségek / болгár, гóрòг, horvát, lengyel, német, örmény, roma/cigány, román, ruszin, szerb, szlovák, szlovén, ukrán/ múltját és jelenét tárgyi emlékeken keresztül bemutató fotókiállítás készüljön. А pályázat célja továbbá hogy а vizuális élményeket minél többen megörökítsék és egy fotókiállítás keretében másoknak is bemutathassák. А Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus а zsűrizett pályázati anyagból vándorkiállításokat és fotóalbum létrehozását is tervezi.

Részvételi feltételek és további információ:

Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus: 1011 Bp., Corvin tér 8.

Lukács Mária, Halász Katalin, Tel.: (1) 225-6043; tel/fax: (1) 225-6041; e-mail: HYPERLINK "mailto:lukacsm@mmikl.hu"

lukacsm@mmikl.hu, HYPERLINK "mailto:halaszka@mmikl.hu" halaszka@mmikl.hu

А pályázati kiírás anyaga letölthető а www.erikanet.hu honlapról.

Fotópályázat - 2009

А Balkán Hangja Fesztiválsorozat keretén belül а Balkán Hangja Kulturális Egyesület fotópályázatot hirdet.

А fotók témái: Bulgária csodái

Olyan képekkel lehet nevezni, amelyek valamilyen formában visszatükrözik а болгár kulturális világ sokszínűségét. (zene, tánc, képzőművészet, gasztronómia, táj, stb...)

Nyeremények: а fotózáshoz kapcsolódó ajándécsomagok, ajándékutalványok

А legjobb fotók а fesztivál ideje alatt kiállításra kerülnek а Budapesti és а vidéki helyszíneken, illetve válogatott képekből egy 2010 évi naptár készül.

А nyerteseket telefonon vagy e-mailben értesítjük. А kiállítási, illetve а naptárba készülő képek feltétele, hogy eredeti változatát, méretét а megjelenés előtt 1 héttel megkapjuk.

А fotók beküldhetők CD-n, vagy e-mailben, maximum 600 x 400 képpont méretben, JPEG formátumban. Egy pályázó maximum 10 képpel pályázhat!

(1111 Budapest, Bartók B. út 36-38. 1/3.;

balkanhangja@entemet.hu).

А pályázatnak tartalmaznia kell:

- а pályázó pontos nevét, e-mail címét, telefonját,
- а kép címét
- а kép témáját (amennyiben а címből nem derül ki)
- а fényképezőgép típusát

Egy pályázó maximum 10 képpel pályázhat!

2009. szeptember 10.

А pályázattal kapcsolatos további információ:

06-20-2067135; 06-20-4443344

Állás

А Bolgár Kétnyelvű Nemzetiségi Óvoda takarítónőt keres 2009. szeptember 1-i kezdéssel, 6 órás munkaidőben.

А болгár nyelv ismerete előnyt jelent.

Jelentkezés: 2009. augusztus 24-től 28-ig

Hajas Donka óvodavezetőnél

(1062 Budapest, Bajza u. 44., tel.: 06-20-250-7339).

месец септември 2009 г. •• 2009. szeptember

2, сряда	17.00	<i>Малко театро</i> – Театрално ателие
5, събота	10.30	Откриване на учебната година на Българското училище за роден език
9, сряда	18.00	<i>Киноклуб</i> „Мера според мера” 1-ва част – Режисьор: Георги Дюлгерев
16, сряда	18.00	<i>Литературно кафене</i>
23, сряда	18.00	<i>Творчески клуб</i>
30, сряда	18.00	<i>Етнографски клуб</i>

2., szerda	17.00	Malko Teatro - Színházi Műhely
5, szombat	10.30	Tanévnnyitó a Bolgár Nyelvoktató Kisebbségi Iskolában
9., szerda	18.00	Filmklub – Mera szpored mera I. rész
16., szerda	18.00	Irodalmi kávéház
23. szerda	18.00	Alkotók klubja
30. szerda	18.00	Néprajzi klub

A rendezők a műsorváltoztatás jogát fenntartják. Az aktuális programról tájékozódjon a www.bolgarok.hu weboldalon
Organizátorите си запазват правото за промени в програмата. За актуалните събития можете да се информирате на www.bolgarok.hu

Állandó programok

пéntек 18.00
Bolgárnéptánc-oktatás

vasárnap 10.00-12.00
Játszóház gyerekeknek

minden hónap
első szerdája, 10.00
Nyugdíjasklub

октомври
••
октóбер

1, сряда	17.00	<i>Малко театро</i> – Театрално ателие	7., szerda	17.00	Malko Teatro - Színházi Műhely
8, сряда	18.00	<i>Киноклуб</i> „Мера според мера” 2-ра част	14., szerda	18.00	Filmklub – Mera szpored mera II. rész
15, сряда	17.00	<i>Литературно кафене</i>	21., szerda	18.00	Irodalmi kávéház
22, сряда	18.00	<i>Творчески клуб</i>	28., szerda	18.00	Alkotók klubja

Български вест

Издание на Българското републиканско самоуправление, 1093 Будапеща, ул. Лоняи 41
Редакция: Андреа Генат (главен редактор),
Моника Тютюнкова, Светла Кюсева
Отговорен издател: Данчо Мусев

Издава се с подкрепата на Фонда за национални и етнически малцинства в Унгария, СБС и на Българските самоуправления в IV, V, VIII, IX, XIII, XIV, XV, XVIII, XXI и XXIII район на Будапеща и във Фелшьожолца, Печ, Сегед, Халастелек, Дунахараста, Дунакеси, Лорев, Мишколц, Дебрецен, Сигетсентмиклош, Ерд и Естергом.

B o l g a r H I R E K

A Bolgár Országos Önkormányzat
(1093 Budapest, Lónyay u. 41) kiadványa
Szerkesztőbizottság: Genát Andrea (főszerkesztő),
Kjoszeva Szvetla, Tyutyunkov Mónika
Felelős kiadó: Muszev Dancso

Megjelenik a Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány, a FBÖ és a IV, V., VIII., IX., XIII., XIV., XV., XVIII., XXI. és XXIII. kerületi, valamint a Felsőszolcai, a Pécsi, a Szegedi, a Halásztelki, a Dunaharaszti, a Dunakeszi, a Lórévi, a Miskolci, a Debreceni, a Szigetszentmiklósi, az Érdi és az Esztergomi Bolgár Kisebbségi Önkormányzat támogatásával.
ISSN 14163098 MS Mester Stúdió, Globe Print Nyomda

важни адреси •• közérdekű címek

Magyarországi Bolgárok Egyesülete
1097 Bp., Vágóhíd u. 62.
tel.: 216-6560

Bolgár Országos Önkormányzat
1093 Budapest, Lónyay u. 41.
tel.: 216-4210

Fővárosi Bolgár Önkormányzat
1093 Budapest, Lónyay u. 41.
tel.: 216-4211

Bolgár Köztársaság Nagykövetsége
1062 Bp., Andrássy út 115.
tel.: 322-0836, 322-0824

Szent Cirill és Szent Metód Bolgár Pravoszlav Templom
1097 Bp., Vágóhíd u. 15.
tel.: 215-0039

Bolgár Nyelvoktató Kisebbségi Iskola
1093 Budapest, Lónyay u. 41.
tel.: 216-4210

Bolgár Kulturális Intézet
1061 Bp., Andrássy út 14.
tel.: 269-4246

Hriszto Botev Bolgár-Magyar Általános Iskola és Gimnázium
1062 Budapest, Bajza u. 44.
tel.: 474-0536, 474-0537

Bolgár Kétnyelvű Nemzetiségi Óvoda
1062 Budapest, Bajza u. 44.
tel.: 06 20 250-7339

Carevec Étterem és Hotel Rila
1097 Bp., Vágóhíd u. 62.
tel.: 216-1797 és 216-1621